УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: УВА-2023/04/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Улаангом хот 2023 он	Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар, Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Батсуурь Утас: 70453317, Цахим хаяг: BatsuuriM@audit.gov.mn Аудитын менежер: М.Бат-Амгалан Утас: 70453721, Цахим хаяг: Bat-Amgalanm@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Т.Намжил Утас: 70453721, Цахим хаяг: NamjilT@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт 3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл 5
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга........ 14
 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа........ 14
 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 14
 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал........ 15
 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт........ 15
 3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэтүүд........ 15
4. Аудитын тайлан 20
 4.1 Ерөнхий зүйл 20
 4.2 Материаллаг байдал 20
 4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт........ 20
 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 20
 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 21
 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 21
5. Аудитын илрүүлэлт 22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
213400, Увс аймаг, Улаангом сум,
Ө.Бадрахын гудамж
Утас: 70-45-33-17, Факс: (976)70-45-33-17,
E-mail: uvs@audit.gov.mn

БАРУУНТУРУУН СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА С.УДААНЖАРГАЛ ТАНАА

2023.03.22 № УВА-2023/04/НА-СТА-773
танай _____________-ны № _______________-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд сумын орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө 87.5 сая төгрөгөөр буюу 14.7 хувиар давж биелсэн байна.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тодруулга толилуулгад тусгаагүй, аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй асуудал гараагүй болно.

0200200679

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР М.БАТСУУРЬ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**767,831,611.75**	**401,666,477.88**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**230,874,935.51**	**187,952,808.88**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**230,874,935.51**	**187,952,808.88**
31210	**Төгрөг**	**230,874,935.51**	**187,952,808.88**
31211	Төрийн сангийн харилцах	230,126,605.51	187,952,808.88
33	**АВЛАГА**	**201,325,377.74**	**157,981,444.00**
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	2,019,177.74	720,000.00
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	0.00	11,661,745.00
33600	**Зээлийн авлага**	**47,000,000.00**	**145,599,699.00**
33610	**Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага**	**47,000,000.00**	**145,599,699.00**
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	47,000,000.00	145,599,699.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**335,631,298.50**	**55,732,225.00**
35400	**Хангамжийн материал**	**296,307,221.30**	**47,737,559.00**
35410	Бичиг хэргийн материал	44,742,941.00	973,000.00
35420	Аж ахуйн материал	203,154,867.30	33,990,559.00
35470	Бусад хангамжийн материал	17,904,500.00	12,774,000.00
35600	Мал амьтад	500,000.00	7,994,666.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**7,762,583,420.67**	**994,930,096.32**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**7,762,583,420.67**	**994,930,096.32**
39200	**Биет хөрөнгө**	**7,645,604,720.59**	**807,943,796.28**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	7,452,194,287.00	785,760,817.66
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-574,089,937.19	-316,085,862.79
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	311,712,800.00	250,922,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-153,333,103.94	-134,690,535.25
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	1,116,470,948.97	388,558,272.40
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-770,223,714.96	-304,754,015.56
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	312,380,548.06	75,919,585.77
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-197,317,078.55	-37,993,008.77
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	84,673,096.00	84,673,096.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,686,323.96	-54,933,633.52
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	361,646,973.50	318,139,304.50
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-297,070,807.04	-247,573,024.16
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**116,978,700.08**	**186,986,300.04**
39301	Програм хангамж	3,970,000.00	1,130,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,155,499.92	-981,499.96
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	115,989,200.00	187,662,800.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-825,000.00	-825,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**8,530,415,032.42**	**1,396,596,574.20**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**614,591.59**	**1,696,542.29**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**614,591.59**	**1,696,542.29**
41300	**Өглөг**	**614,591.59**	**1,696,542.29**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	614,591.59	1,696,542.29
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**8,529,800,440.83**	**1,394,900,031.91**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**8,529,800,440.83**	**1,394,900,031.91**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	2,483,125,828.73	445,911,232.35

511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	2,483,125,828.73	445,911,232.35
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**3,828,244,742.80**	**628,515,276.29**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,581,180,771.72	7,632,826,158.19
51220	Тайлант үеийн үр дүн	2,247,063,971.08	-7,004,310,881.90
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,218,429,869.30	320,473,523.27
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**8,530,415,032.42**	**1,396,596,574.20**

2.2. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**6,328,891,010.88**	**1,474,728,443.24**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**223,672,883.73**	**635,986,263.94**
110	**Орлогын албан татвар**	**173,256,416.73**	**477,999,113.98**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**173,256,416.73**	**477,999,113.98**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.00	392,236,331.95
110002	Үйл ажиллагааны орлого	122,275,125.26	73,294,147.03
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	3,228,000.00	5,859,000.00
110008	Шууд бус орлого	7,679,731.00	6,609,635.00
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**1,380,000.00**	**50,616,641.96**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.00	2,674,941.96
113002	Бууны албан татвар	1,380,000.00	1,254,600.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0.00	46,687,100.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**49,036,467.00**	**107,370,508.00**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**1,427,085.00**	**2,482,671.00**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	907,085.00	980,171.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	500,000.00	500,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	20,000.00	1,002,500.00
1181	**Газрын төлбөр**	**12,345,165.00**	**68,011,925.00**
118101	Газрын төлбөр	12,345,165.00	68,011,925.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**35,264,217.00**	**36,875,912.00**
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	34,804,217.00	36,575,912.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	460,000.00	300,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,395,168,279.36**	**412,211,985.90**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**2,395,168,279.36**	**412,211,985.90**
120002	Хүүгийн орлого	0.00	33,516,388.59
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**2,382,191,253.36**	**367,346,097.31**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	13,194,446.31
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	2,381,191,253.36	354,151,651.00
120009	Бусад орлого	12,977,026.00	11,349,500.00

13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**3,710,049,847.79**	**426,530,193.40**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,977,552,767.00**	**146,276,700.00**
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	91,499,667.00	146,276,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**153,177,536.00**	**9,420,000.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,565,000.00	8,920,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	147,452,536.00	500,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,427,519,200.00**	**268,840,200.00**
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	582,584,700.00	268,840,200.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	**17,595,316.79**	**1,993,293.40**
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	17,595,316.79	1,993,293.40
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**4,031,887,939.80**	**978,604,106.54**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**4,031,887,939.80**	**978,604,106.54**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**3,022,146,674.53**	**966,592,513.14**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,825,082,566.69**	**353,147,280.95**
210101	Үндсэн цалин	1,462,203,798.94	270,851,795.88
210102	Нэмэгдэл	207,066,219.49	44,175,954.15
210104	Урамшуулал	104,607,398.34	18,494,269.90
210105	Гэрээт ажлын хөлс	45,484,153.37	19,625,261.02
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**230,952,534.92**	**43,058,034.22**
210201	Тэтгэврийн даатгал	162,831,614.29	29,405,934.36
210202	Тэтгэмжийн даатгал	18,484,587.21	3,497,801.87
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	13,615,599.69	2,798,241.46
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,367,360.96	661,655.43
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,653,372.77	6,694,401.10
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**345,375,662.00**	**338,963,038.72**
210301	Гэрэл, цахилгаан	16,988,217.00	23,769,881.72
210302	Түлш, халаалт	328,155,845.00	314,663,027.00
210303	Цэвэр, бохир ус	231,600.00	530,130.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**105,343,474.00**	**39,613,584.00**
210401	Бичиг хэрэг	7,796,657.00	1,656,590.00
210402	Тээвэр, шатахуун	57,513,898.00	32,078,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,978,229.00	3,780,094.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	14,417,560.00	450,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	19,838,330.00	1,648,400.00
2105	**Нормативт зардал**	**124,406,294.35**	**100,000.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,035,800.00	100,000.00

2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,915,560.00**	**9,184,850.00**
210604	Урсгал засвар	11,300,800.00	9,184,850.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**6,736,500.00**	**3,351,400.00**
210702	Дотоод албан томилолт	6,736,500.00	3,351,400.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**9,098,586.00**	**1,426,895.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,783,000.00	213,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,886,400.00	619,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	715,315.00	200,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	205,484.00	84,975.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	135,975.00	131,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,041,300.00	100,000.00
210807	Газрын төлбөр	331,112.00	78,720.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**363,235,496.57**	**177,747,430.25**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,920,047.00	25,337,400.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,098,980.00	1,249,500.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	334,216,469.57	151,160,530.25
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**1,009,741,265.27**	**12,011,593.40**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**100,410,082.00**	**10,018,300.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	48,364,082.00	8,368,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	52,046,000.00	1,649,600.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**862,529,816.79**	**1,993,293.40**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,321,316.79	1,993,293.40
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**2,297,003,071.08**	**496,124,336.70**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**49,939,100.00**	**7,500,435,218.60**
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	39,587,600.00	7,213,596,479.10
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	0.00	286,838,739.50
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**2,247,063,971.08**	**-7,004,310,881.90**

2.3. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**3,953,846,057.52**	**1,149,815,348.24**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**223,672,883.73**	**635,986,263.94**
110	**Орлогын албан татвар**	**173,256,416.73**	**477,999,113.98**

1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**173,256,416.73**	**477,999,113.98**
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.00	392,236,331.95
110002	Үйл ажиллагааны орлого	122,275,125.26	73,294,147.03
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	3,228,000.00	5,859,000.00
110008	Шууд бус орлого	7,679,731.00	6,609,635.00
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**1,380,000.00**	**50,616,641.96**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.00	2,674,941.96
113002	Бууны албан татвар	1,380,000.00	1,254,600.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0.00	46,687,100.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**49,036,467.00**	**107,370,508.00**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**1,427,085.00**	**2,482,671.00**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	907,085.00	980,171.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	500,000.00	500,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	20,000.00	1,002,500.00
1181	**Газрын төлбөр**	**12,345,165.00**	**68,011,925.00**
118101	Газрын төлбөр	12,345,165.00	68,011,925.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**35,264,217.00**	**36,875,912.00**
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	34,804,217.00	36,575,912.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	460,000.00	300,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**116,309,526.00**	**87,298,890.90**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**116,309,526.00**	**87,298,890.90**
120002	Хүүгийн орлого	0.00	33,516,388.59
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**103,332,500.00**	**42,433,002.31**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	103,332,500.00	42,433,002.31
120009	Бусад орлого	12,977,026.00	11,349,500.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**3,613,863,647.79**	**426,530,193.40**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,977,552,767.00**	**146,276,700.00**
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	91,499,667.00	146,276,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**153,177,536.00**	**9,420,000.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,565,000.00	8,920,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	147,452,536.00	500,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,427,519,200.00**	**268,840,200.00**
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	582,584,700.00	268,840,200.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	**17,595,316.79**	**1,993,293.40**
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	17,595,316.79	1,993,293.40

II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**3,720,556,615.13**	**844,410,774.87**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**3,720,556,615.13**	**844,410,774.87**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**2,712,044,631.86**	**813,090,506.60**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,823,700,935.32**	**351,920,784.66**
210101	Үндсэн цалин	1,410,021,726.82	270,757,272.84
210102	Нэмэгдэл	237,912,668.80	43,326,561.02
210104	Урамшуулал	123,152,877.90	18,463,791.78
210105	Гэрээт ажлын хөлс	46,268,666.90	19,373,159.02
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**231,574,348.94**	**43,248,054.22**
210201	Тэтгэврийн даатгал	164,461,425.54	29,631,954.36
210202	Тэтгэмжийн даатгал	17,685,815.89	3,488,801.87
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	13,435,849.46	2,791,041.46
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,266,124.02	659,855.43
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,725,134.03	6,676,401.10
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**347,219,562.00**	**343,363,038.72**
210301	Гэрэл, цахилгаан	16,988,217.00	23,769,881.72
210302	Түлш, халаалт	329,987,345.00	319,063,027.00
210303	Цэвэр, бохир ус	244,000.00	530,130.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**97,142,246.00**	**28,632,084.00**
210401	Бичиг хэрэг	6,757,017.00	1,647,590.00
210402	Тээвэр, шатахуун	50,063,680.00	22,085,400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,007,229.00	3,780,094.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,761,470.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	24,667,850.00	119,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**136,812,528.60**	**512,300.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,951,500.00	512,300.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**21,072,300.00**	**9,450,850.00**
210604	Урсгал засвар	15,925,300.00	9,450,850.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**6,736,500.00**	**3,351,400.00**
210702	Дотоод албан томилолт	6,736,500.00	3,351,400.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**9,682,386.00**	**1,603,595.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,775,800.00	758,900.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,886,400.00	250,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	715,315.00	200,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	205,484.00	105,475.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	135,975.00	110,500.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,632,300.00	100,000.00
210807	Газрын төлбөр	331,112.00	78,720.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**38,103,825.00**	**31,008,400.00**

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,262,425.00	29,758,900.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	9,841,400.00	1,249,500.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**1,008,511,983.27**	**31,320,268.27**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**99,180,800.00**	**10,268,300.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	46,923,300.00	8,368,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	52,257,500.00	1,899,600.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**0.00**	**748,330.00**
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.00	748,330.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**862,529,816.79**	**1,993,293.40**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,321,316.79	1,993,293.40
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**46,801,366.48**	**18,310,344.87**
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	0.00	18,310,344.87
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**233,289,442.39**	**305,404,573.37**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**97,440,600.00**	**208,826,700.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**97,440,600.00**	**208,826,700.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**97,440,600.00**	**208,826,700.00**
223001	Бусад хөрөнгө	67,707,600.00	197,676,700.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	29,733,000.00	11,150,000.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-97,440,600.00**	**-208,826,700.00**
VII	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН**	**0.00**	**-139,500,000.00**
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**0.00**	**139,500,000.00**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	0.00	139,500,000.00
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**135,848,842.39**	**-42,922,126.63**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	95,026,093.12	230,874,935.51
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	230,874,935.51	187,952,808.88

2.4. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	1,959,330,434.88	1,916,341,693.14	1,601,086,181.60	5,476,758,309.62

2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,959,330,434.88	1,916,341,693.14	1,601,086,181.60	5,476,758,309.62
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	523,795,393.85	302,088,176.16	-19,905,409.88	805,978,160.13
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	2,247,063,971.08	2,247,063,971.08
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,483,125,828.73	2,218,429,869.30	3,828,244,742.80	8,529,800,440.83
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,483,125,828.73	2,218,429,869.30	3,828,244,742.80	8,529,800,440.83
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-2,037,214,596.38	-1,897,956,346.03	3,804,581,415.39	-130,589,527.02
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	445,911,232.35	320,473,523.27	7,632,826,158.19	8,399,210,913.81
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
18	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-7,004,310,881.90	-7,004,310,881.90
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	445,911,232.35	320,473,523.27	628,515,276.29	1,394,900,031.91

2.5. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,198,477,700.00**	**1,159,991,506.60**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**824,890,200.00**	**822,814,806.60**

210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**815,521,900.00**	**813,446,506.60**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**351,989,900.00**	**351,920,784.66**
210101	Үндсэн цалин	319,267,500.00	270,757,272.84
210102	Нэмэгдэл	0.00	43,326,561.02
210104	Урамшуулал	10,042,400.00	18,463,791.78
210105	Гэрээт ажлын хөлс	22,680,000.00	19,373,159.02
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**43,976,900.00**	**43,248,054.22**
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,919,100.00	29,631,954.36
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,520,000.00	3,488,801.87
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,815,700.00	2,791,041.46
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	699,000.00	659,855.43
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,023,100.00	6,676,401.10
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**344,373,600.00**	**343,363,038.72**
210301	Гэрэл, цахилгаан	18,238,300.00	23,769,881.72
210302	Түлш, халаалт	323,415,300.00	319,063,027.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,720,000.00	530,130.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**22,934,300.00**	**22,752,084.00**
210401	Бичиг хэрэг	1,657,900.00	1,647,590.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,247,500.00	16,085,400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,789,900.00	3,780,094.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,000,000.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	239,000.00	239,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**512,300.00**	**512,300.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	512,300.00	512,300.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,905,200.00**	**11,880,850.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,033,000.00	2,030,000.00
210604	Урсгал засвар	9,872,200.00	9,850,850.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,351,400.00**	**3,351,400.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,351,400.00	3,351,400.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**1,663,900.00**	**1,603,595.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	758,900.00	758,900.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	250,000.00	250,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	200,000.00	200,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	145,000.00	105,475.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	120,000.00	110,500.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	100,000.00	100,000.00
210807	Газрын төлбөр	90,000.00	78,720.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**34,814,400.00**	**34,814,400.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,564,900.00	33,564,900.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,249,500.00	1,249,500.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**9,368,300.00**	**9,368,300.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**9,368,300.00**	**9,368,300.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	8,368,700.00	8,368,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	999,600.00	999,600.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**234,087,500.00**	**197,676,700.00**
223001	Бусад хөрөнгө	234,087,500.00	197,676,700.00
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**139,500,000.00**	**139,500,000.00**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	139,500,000.00	139,500,000.00
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**1,198,477,700.00**	**1,057,793,708.91**
31	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**146,276,700.00**	**146,276,700.00**
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	146,276,700.00	146,276,700.00
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**882,201,000.00**	**869,084,006.60**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	882,201,000.00	869,084,006.60
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**170,000,000.00**	**42,433,002.31**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0.00	42,433,002.31
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	206,622,845.75
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	86,114,703.19
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**106.00**	**56.00**
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**2.00**	**2.00**
610001	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00
62	**АЖИЛЛАГСДЫН ТОО**	**52.00**	**27.00**
620001	Удирдах ажилтан	8.00	8.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11.00	11.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	2.00	2.00
620004	Гэрээт ажилтан	31.00	6.00
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**52.00**	**27.00**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11.00	11.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	28.00	5.00
650010	Гэрээт ажилтан	6.00	4.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7.00	7.00

2.6. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН НЭМЭЛТ ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**10,168,330.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**10,168,330.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**8,520,000.00**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**6,000,000.00**
210402	Тээвэр, шатахуун	6,000,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**2,520,000.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,520,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**1,648,330.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**900,000.00**
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	900,000.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**748,330.00**
213305	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт,нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	748,330.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**9,420,000.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**9,420,000.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	8,920,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	500,000.00
III	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**	**-748,330.00**
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	748,330.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь Төрийн захиргааны байгууллагын манлайллыг дээшлүүлж, Төрийн албаны шинэчлэлийг гүнзгийрүүлж, хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг орон нутагт сурталчлах, хэрэгжүүлэх ажлыг шуурхай зохион байгуулах, хөгжлийн явцад хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнг үнэлж дүгнэх, удирдлагыг цаг үеэ олсон зөвлөгөө, бүх талын үйлчилгээ мэдээллээр хангах, иргэдэд төрийн үйлчилгээг шуурхай, чанартай хүргэх гэсэн зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилтоо тодорхойлон ажиллажээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- ✓ Хөдөлмөрийн тухай хууль - Шинэчлэн найруулгыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс мөрдөж эхэлсэн.
- ✓ Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдөр батлагдсан.
- ✓ Төрийн албаны тухай хуульд 2022 оны 4 дүгээр сарын 22-ны өдөр, 7 дугаар сарын 05-ны өдөр, 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр нэмэлт өөрчлөлтүүд оруулсан байна.
- ✓ Төсвийн тухай хуульд 2022 оны 4 дүгээр сарын 22-ны өдөр, 7 дугаар сарын 01-ний өдөр, 8 дугаар сарын 29-ний өдөр, 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр тус тус нэмэлт өөрчлөлт оруулсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас эрсдэлд суурилсан дотоод аудит хийсэн байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан журмын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 230.9 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 187.9 сая төгрөг болж 43.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дунд эзлэх хувь
Төрийн сангийн харилцах	230.9	187.9	-43.0	18.6
Дүн	**230.9**	**187.9**	**-43.0**	**18.6**

Эх сурвалж: Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 187.9 сая төгрөг төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд байршиж байна. Үүнд: Орон нутгийн ерөнхий орлогын 101.8 сая төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 37.7 сая төгрөг, Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 48.4 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 201.3 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 157.9 сая төгрөг болж 43.4 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Зээлийн хүүгийн авлага	0.0	11.6	11.6
Төлбөрт үйлчилгээний авлага	96.2	0.0	-96.2
Байгууллагаас авах авлага	56.1	0.0	-56.1
Хувь хүмүүсээс авах авлага	2.0	0.7	-1.3
Зээлийн авлага	47.0	145.6	98.6
Дүн	**201.3**	**157.9**	**-43.4**

Эх сурвалж: Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэл буурахад Эрүүл мэндийн төвийн төлбөрт үйлчилгээний санхүүжилт 96.2 сая төгрөгөөр буурсан нь голчлон нөлөөлжээ. Мөн байгууллагаас авах авлага буурч, Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээл болон хүүгийн авлага өссөн байна.

Аудитын илрүүлэлт

Баруунтуруун сумын Соёлын төв нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх хэсэгт “Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ”, 14.4.2 дахь заалтад “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага” гэж заасныг зөрчин 0.1 сая төгрөгийн гэрэл цахилгааны төлбөрийн авлагыг санхүүгийн тайланд дутуу илэрхийлсэн байсныг залруулга хийлгэсэн.

3.5.6 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 335.6 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 55.7 сая төгрөг болж 279.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалттай материал	0	0	0
Эм боох материал	38.8	0.0	-38.8
Бичиг хэргийн материал	44.7	1.0	-43.7
Аж ахуйн материал	203.2	34.0	-169.2
Барилгын засварын материал	16.0	0.0	-16.0
Түлш шатах тослох материал	6.9	0.0	-6.9
Хүнсний материал	7.6	0.0	-7.6
Бусад хангамжийн материал	17.9	12.7	-5.2
Мал амьтад	0.5	8.0	7.5
Дүн	**335.6**	**55.7**	**-279.9**

Эх сурвалж: Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын үлдэгдлийн бууралтад Улсын төсвөөс санхүүждэг тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын санхүүгийн тайлан харьяа яамд руу нэгтгэгдэх болсон нь гол нөлөө үзүүлсэн байна.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 7,762.6 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 994.9 сая төгрөг болж 6,767.7 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж , орон сууц	7,452.2	785.7	-6666.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-574.1	-316.1	-258.0
Авто тээврийн хэрэгсэл	311.7	250.9	-60.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-153.3	-134.7	-18.6
Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,116.5	388.5	-728.0
Хуримтлагдсан элэгдэл	-770.2	-304.7	-465.5
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	312.3	75.9	-236.4
Хуримтлагдсан элэгдэл	-197.3	-38.0	-159.3
Зам, гүүрийн байгууламж	84.6	84.6	0.0
Хуримтлагдсан элэгдэл	-48.6	-54.9	6.3
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	9.7	0.0	-9.7
Бусад үндсэн хөрөнгө	361.6	318.1	-43.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-297.0	-247.5	-49.5
Ном	37.4	0.0	-37.4
Программ хангамж	3.9	1.1	-2.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-2.1	-0.9	-1.2
Бусад биет бус хөрөнгө	116.0	187.6	71.6
Хуримтлагдсан элэгдэл	-0.8	-0.8	0.0
Дүн	**7,762.6**	**994.9**	**-6767.7**

Эх сурвалж: Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 994.9 сая төгрөг болж 6,767.7 сая төгрөгөөр буурахад Улсын төсвөөс санхүүждэг тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын санхүүгийн тайлан харьяа яамд руу нэгтгэгдэх болсон нь гол нөлөө үзүүлсэн байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 0.6 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 1.7

сая төгрөг болж 1.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дунд эзлэх хувь
Ажилчидтай холбоотой өглөг	0.6	1.7	1.1	35.3
Байгууллагад төлөх өглөг	0.0	0.0	0.0	0.0
Татварын өглөг				
НДШ өглөг				
Нийт дүн	**0.6**	**1.7**	**1.1**	**35.3**

Эх сурвалж: Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 1.7 сая төгрөг болж 1.1 сая төгрөгөөр өссөн нь ажилчидтай холбоотой өглөг өссөнөөс шалтгаалжээ.

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 8,529.8 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 1,394.9 сая төгрөг болж 7,134.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт № 6. Засгийн газрын хувь оролцоо */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+/, бууралт /-/	Дунд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,483.1	445.9	-2037.2	
Хуримтлагдсан үр дүн	3,828.2	628.5	-3199.7	
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,218.4	320.4	-1898.0	
Дүн	**8,529.8**	**1394.9**	**-7134.9**	

Эх сурвалж: Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 1,394.9 сая төгрөг болж 7,134.9 сая төгрөгөөр буурсан нь тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагыг харьяа яамдын төсөвт нэгтгэснээс шалтгаалжээ.

Хуримтлагдсан үр дүн 628.5 сая төгрөг болж 3,199.7 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5.10 Орлогын данс

Тайлант онд татварын орлого 635.9 сая, татварын бус орлого 87.3 сая, тусламж санхүүжилтийн орлого 426.5 сая, нийт 1,149.8 сая төгрөгийн үйл ажиллагааны орлого орсон байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Баруунтуруун сумын ИТХ-ын 2022 оны 06 дугаар сарын 26-ны өдрийн орон нутгийн төсвийн тодотгол батлах тухай 5/02 дугаар тогтоолоор Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч тайлант онд 593.3 сая төгрөгийн орлогыг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 680.8 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 87.5 сая төгрөгөөр буюу 114.7 хувиар биелүүлсэн байна.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,198.5 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1,198.5 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,133.6 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 759.5 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 234.1 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 140.0 сая төгрөгийг эргэж төлөгдөх төлбөрийг хассан цэвэр зээлд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 146.3 сая төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас, 593.3 сая төгрөгийг орон нутгийн татварын орлогоос, 268.8 сая төгрөгийг аймгаас олгох санхүүгийн дэмжлэгээс, 190.0 сая төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас 146.3 сая төгрөгийг, орон нутгийн төсвөөс 869.1 сая төгрөгийг, үндсэн ажиллагааны орлогоос 42.4 сая төгрөгийг санхүүжүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,160.0 сая төгрөг буюу 96.7 хувьтай байгаа нь 1.9 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн болон ОНХС-аар хэрэгжүүлэх зарим төсөл арга хэмжээ хэрэгжээгүйтэй холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 9.4 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэн зарцуулж, 0.7 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант хугацаанд төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлээгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Т.Намжил гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер М.Бат-Амгалан, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Батсуурь нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 03-ны өдрийн 1/55 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 0.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлыг нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлаар тооцож 9.2 сая төгрөгөөр тогтоосныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөхгүйгээр нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 1,849.7 сая төгрөгийн 0.5 хувь буюу 9.2 сая төгрөгөөс 80 хувиар тооцож 7.4 сая төгрөгөөр тогтоолоо. Материаллаг байдлыг шинж чанарын хувьд авч үзээгүй болно.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн тухайн хуульд хамаарах зүйл заалтын хүрээнд горим сорил хэрэгжүүлсэн. Нэгтгэл тайланд хамрагдсан байгууллагуудад Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжилттэй холбоотой дараах зөрчил илэрсэн. Үүнд:

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсэгт “Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд дараах зориулалтаар зардал санхүүжүүлэх, зарцуулахыг хориглоно”, 12.1.1 дэх заалтад “Гар утасны зардал” гэж заасныг зөрчин сумын ИТХ-ын төсвийн хөрөнгөөр ажилтнуудад 0.2 сая, ЗДТГ-ын төсвийн хөрөнгөөр

0.2 сая төгрөгийн гар утасны нэгж тус тус худалдан авсанд буруутай албан тушаалтнаар төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоосон.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Баруунтуруун сумын 2022 оны татварын орлогын гүйцэтгэл зарим нэр төрлөөр тасарч, зарим нэр төрлөөр давж, нийт дүнгээр 87.5 сая төгрөгөөр давж биелсэн байна. Иймд төсвийн орлогыг бодитой төлөвлөж байхыг зөвлөмж болголоо.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд оруулбал зохих 157 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 154, хугацаа хоцроож 1 мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулсан байна. Хугацаа болоогүй хүлээгдэж байгаа 2 мэдээлэл байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй байна.

4.7 Харьяа байгууллагуудын аудитын дүнгийн талаар

Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сан, нийт 8 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 6 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 3 санг түүвэрт хамруулсан болно.

Аудитад хамрагдсан Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа 6 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Өөрчлөлтгүй” санал дүгнэлт өгсөн байна.

Харьяа байгууллагуудад хийсэн аудитаар нийт 0.5 сая төгрөгийн 3 алдаа, зөрчил илэрснээс 0.1 сая төгрөгийн 1 алдааг залруулга хийж, 0.4 сая төгрөгийн 2 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон.

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн алдаа зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ИТХ	1	0.175			1	0.175				
2	ЗДТГ	1	0.1815			1	0.1815				
3	Соёлын төв	1	0.1245	1	0.1245						
	Дүн	**3**	**0.481**	**1**	**0.1245**	**2**	**0.3565**				

5.АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 87.5 сая төгрөгийн 1 зөрчил илэрсэнд зөвлөмж өглөө.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Баруунтуруун сумын 2022 оны татварын орлогын гүйцэтгэл зарим нэр төрлөөр тасарч, зарим нэр төрлөөр давж, нийт дүнгээр 87.5 сая төгрөгөөр 114.7 хувийн биелэлттэй гарсан байна. Тухайлбал: шууд бус орлогын албан татвар 93.4 сая, малд ногдуулах албан татвар 11.1 сая, хадгаламжийн хүүгийн орлого 5.5 сая төгрөгөөр тасарч, цалин хөлс шагнал урамшууллын орлого 93.2 сая, үйл ажиллагааны орлого 48.3 сая, газрын төлбөр 21.0 сая, ойн нөөцийн төлбөр 20.6 сая, хүү, торгуулийн орлого 11.2 сая, хөрөнгийн орлого 2.8 сая төгрөгөөр тус тус давж биелсэн байна.

Баруунтуруун сумын 2022 оны татварын орлогын гүйцэтгэл зарим нэр төрлөөр тасарч, зарим нэр төрлөөр давж, нийт дүнгээр 87.5 сая төгрөгөөр давж биелсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 66 дугаар зүйлийн 66.1 дэх хэсэгт "Сум, дүүргийн Засаг дарга орон нутгийн төсвийн удирдлага, санхүүжилтийн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ", 66.1.1 дэх заалтад "Тухайн шатны төсвийн төсөл, түүний тодотголын төслийг боловсруулах, хэлэлцүүлэх, батлуулах, төсвийн гүйцэтгэлийг зохион байгуулж, тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд тайлагнах", Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.1 дэх хэсэгт "Сумын Засаг дарга харьяалах нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ", 59.1.7 дахь заалтад "Хууль тогтоомж, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас энэ хуулийн 22.1-д заасан асуудлаар гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах", 59.1.19 дэх хэсэгт "Нутаг дэвсгэрийнхээ татварын албыг удирдлагаар хангах, татварын орлогыг хууль тогтоомж, Хурлын шийдвэрийн дагуу төвлөрүүлэх, шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулах" гэж заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ сумын татварын орлогыг бодитой төлөвлөөгүй байна.

Зөвлөмж:

Сумын татварын орлогыг бодитой төлөвлөж батлуулах, хэрэгжилтийг хангаж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг хангаж, нотлох баримтын хамт 2023 оны 9 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор манай байгууллагад ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Баруунтуруун сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч	1	87.5					1	87.5
Нийт дүн	1	87.5					1	87.5

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР /М.БАТСУУРЬ/

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР /М.БАТ-АМГАЛАН/

БЭЛТГЭСЭН: АХЛАХ АУДИТОР /Т.НАМЖИЛ/

2023 оны 03 сарын 21-ний өдөр